

Ключові слова: мультилінгвізм, плюрилінгвізм, плюрилінгвальна міжкультурна освіта, майбутній учитель іноземних мов, мови освіти, рідна мова, іноземна мова, мовна особистість студента.

SUMMARY

Stechenko T., Ushakova L. Multilingualism in the System of Foreign Language Teachers' Professional Education.

The aim of the article is consideration of the essence of the plurilingual and intercultural education and investigates the facilities of its application in the system of higher school formation in Ukraine, namely, in vocational training of future teachers of foreign languages. Plurilingual and intercultural education assumes using in system of training all languages which a learner knows: regional, minority and migration languages, languages of schooling, foreign languages. It must result in forming of plurilingual and multicultural personality. Priority is given to the cultural approach to the study of foreign languages, because it gives the opportunity not only to learn the verbal aspect of language, but also understand the view of the world media of this language. The method of theoretical analysis allowed us to gain insight into the issue and draw conclusions, that the multilingual Ukrainian society, including foreign languages are taught in schools, has good prerequisites for the use of ideas the plurilingual and intercultural education in the vocational training system of future teachers of foreign languages.

During the formation of future teachers' plurilingual multicultural personality are at least four linguistic systems involved: first language (mother tongue) – language/languages, mastery of which takes place in early childhood; second everyday language – a language that is not native, but is used in everyday communicative person practice as the official language, the language of the media, language of education; first foreign language; second foreign language. The special value of this combination of special ties that while learning two foreign languages, students appear in a wider perspective for the development of meta-linguistic awareness, as a special form of the language of human consciousness, which has the ability to abstract and logical operations with multiple language systems. The formation of meta-linguistic competence is a new qualitative leap in the development of the language personality of the student. Modern educational institution must provide the necessary conditions for the formation of a plurilingual multicultural competence of future teachers of foreign languages in the unity of all its components. In addition, the development of multicultural language personality of future teachers of foreign languages should beat the forefront of higher education, as this is a significant factor in the professional activity of the teacher of a foreign language in a multilingual education.

Key words: multilingualism, plurilingualism, plurilingual and intercultural education, future teachers of foreign languages, the languages of schooling, language personality of the student, mother tongue, foreign language.

УДК 613 + 37.04

А. М. Тимченко

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ КЛАСИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я

Статтю присвячено вивченню багатоаспектності знань про здоров'я та здоровий спосіб життя в системі підготовки фахівців класичного університету, встановленню пріоритетності знань про здоров'я для сучасної молоді. У роботі вперше визначено потреби студентів у збереженні та зміцненні здоров'я та

проведена оцінка ставлення студентів до здоров'я. Виявлено особливості ставлення до здоров'я студентів дозволили обґрунтувати причини первинних зсувів у структурі здоров'я студентів. Результати роботи дозволили розширити можливості та виявити особливості ставлення до здоров'я студентів.

Ключові слова: ставлення до здоров'я, студенти, рівень обізнаності, здоровий спосіб життя, здоров'я.

Постановка проблеми. Нині ніхто не заперечує думки про те, що за молоддю майбутнє, що саме ця категорія населення акумулює творчий потенціал, а це неодмінно призведе до позитивних зрушень у суспільстві. Але разом із тим є очевидною залежність ефективності використання цього потенціалу від рівня здоров'я молодого покоління, від його способу життя [2]. У роботі ми розглянемо питання особистісних установок на здоровий спосіб життя, на усвідомлення людиною цінностей здоров'я, вироблення на цих засадах індивідуальної поведінки. Як здоров'я населення віддзеркалює минулий та сьогоденний добробут країни, так можна сказати, що і її перспектива знаходиться у прямій залежності від здоров'я молоді.

Аналіз актуальних досліджень. Збереження здоров'я молоді є однією з найважливіших соціальних проблем, що потребує системного дослідження та вирішення. Звичайно, становлення соціальної особистості не зводиться виключно до здоров'я людини. Тому можна говорити про підвищення значущості та відповідальності соціальних наук у розробленні проблеми здоров'я. Наука свідчить, що здоров'я людини є складним феноменом глобального значення, який може розглядатися як філософська, соціальна, економічна, біологічна, медична категорії, як об'єкт споживання, внесення капіталу, як індивідуальна та суспільна цінність, явище системного характеру, динамічне, постійно взаємодіюче з оточуючим середовищем, яке, у свою чергу, постійно змінюється [3]. Здоровий спосіб життя – це все в людській діяльності, що має відношення до збереження та зміцнення здоров'я, все, що сприяє виконанню людиною своїх людських функцій завдяки організації діяльності щодо оздоровлення умов життя – праці, відпочинку, побуту.

Метою статті було вивчення ставлення студентів до питань здоров'я та здорового способу життя.

Виклад основного матеріалу. Обстежену групу осіб склали студенти, які навчаються на 1 курсі геолого-географічного факультету та на 3 курсі факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у кількості 45 осіб віком 17–21 роки. Усі студенти, які брали участь в обстеженні були проінформовані про хід, мету та очікувані результати обстеження.

Особливості ставлення студентів до питань здоров'я визначалися за допомогою розробленої нами анкети щодо вивчення потреб студентів у збереженні та зміцненні здоров'я та анкети ставлення до здоров'я за В. П. Войтенко. Отримані показники інструментальних та анкетних

досліджень оброблялися з використанням методів математичного аналізу.

Аналіз результатів дослідження. У ході проведення методики В. П. Войтенко були отримані результати, представлені на рис. 1. У групі студентів факультету іноземних мов у 63,6 % випадків – середній рівень здоров'я; 27,3 % – відмінний рівень здоров'я та у 9,1 % – нижче середнього рівень здоров'я. У групі геолого-географічного факультету виявлено 43,5 % – відмінний рівень здоров'я та 56,5 % – середній рівень здоров'я. Це свідчить проте, що у студентів геолого-географічного факультету кращий рівень здоров'я (43,5 % студентів з відмінним рівнем здоров'я) у порівнянні зі студентами факультету іноземних мов (27,3%).

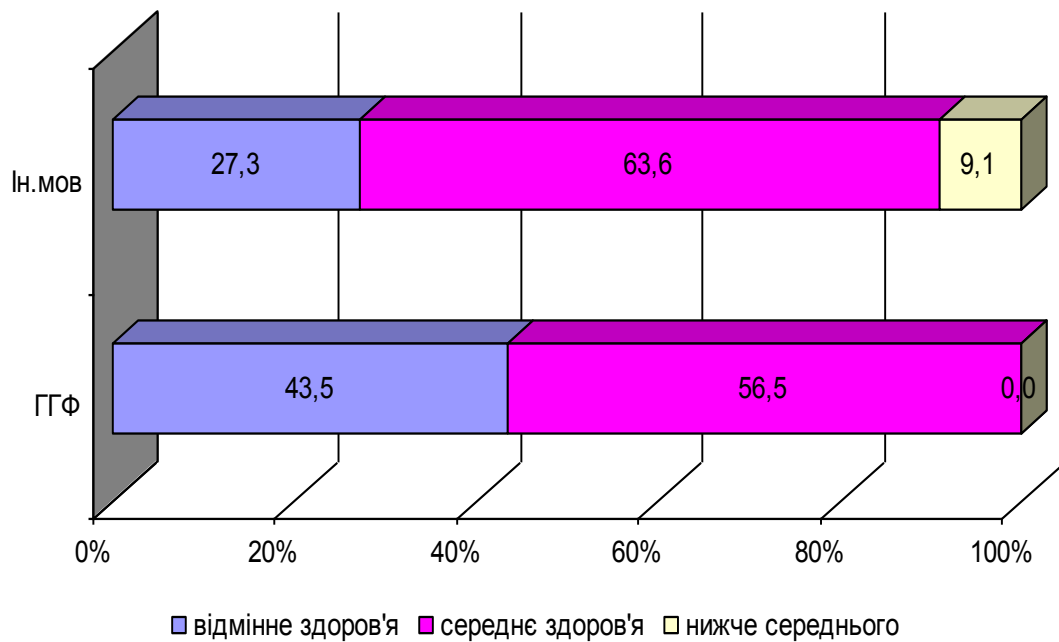

Рис. 1. Порівняльний аналіз ставлення студентів до власного здоров'я за методикою В. П. Войтенко у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

У результаті аналізу запропонованої нами анкети були отримані наступні результати. На перше запитання **«Як ви оцінюєте стан свого здоров'я?»** (рис. 2) у групі студентів факультету іноземних мов у 4,5 % респондентів виявлений показник «дуже добре здоров'я»; у 63,6 % – «добрий стан здоров'я»; у 27,3 % – «задовільне здоров'я» та у 4,5 % – «погане, часто хворію». Студенти геолого-географічного факультету мають такі рівні здоров'я: 4,3 % – «дуже добре здоров'я»; 60,9 % – «добрий стан здоров'я»; 30,4 % – «задовільне здоров'я» та у 4,3 % – «погане, часто хворію». Таким чином, переважна більшість студентів, незалежно від профілю навчання, має добрий стан здоров'я за результатами власної оцінки.

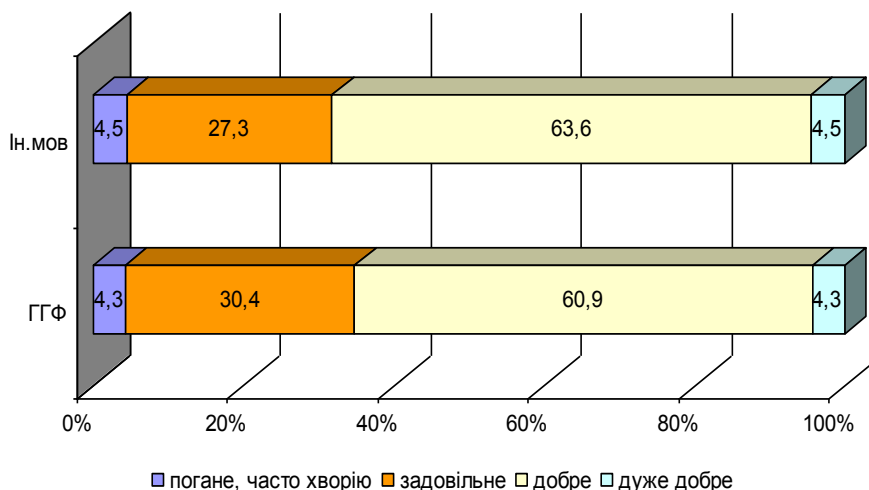

Рис. 2. Порівняльний аналіз відповідей стосовно оцінки стану власного здоров'я у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

На друге запитання **«Які хвороби найчастіше виникають у тебе?»** ми отримали результати, представлені на рис. 3. У групі студентів факультету іноземних мов респонденти зазначили, що вони частіше хворіють на застуду, грип, фарингіт (50 % випадків) та на гострі респіраторні захворювання (25 %), головний біль (5 %). У студентів геолого-географічного факультету – нежить, застуда, грип, гострі респіраторні захворювання, запалення суглобів та біль у спині (55,6 %), а також ангіна, гастрит (5,6 %). Таким чином, студенти незалежно від профілю навчання мають схожі скарги на стан свого здоров'я, однак студенти геолого-географічного факультету мають скарги на захворювання опорно-рухового апарату (55,6 %) у порівнянні з іншою групою, у якій даних скарг зовсім не виявлено.

На третє запитання **«Який на Ваш погляд найзручніший час, щоб почати турбуватися про власне здоров'я?»** виявлено (рис. 4): у студентів факультету іноземних мов у 73 % випадків – треба турбуватися про здоров'я з раннього дитинства та у 27 % випадків – з підліткового віку. Група студентів геолого-географічного факультету розподілилась наступним чином у 68 % – треба турбуватися про здоров'я з раннього дитинства; у 14 % – з підліткового віку; у 9 % – після двадцяти років та також у 9 % – тільки тоді, коли захворієш.

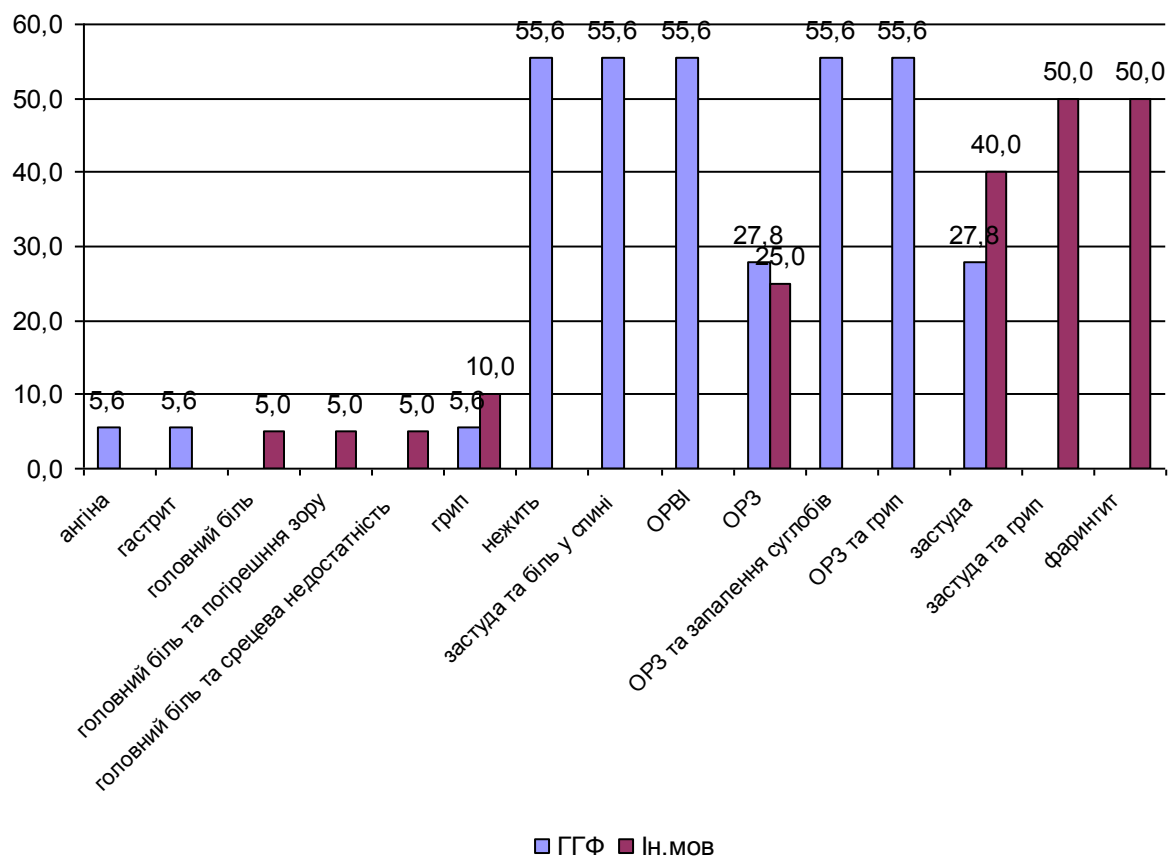

Рис. 3. Порівняльний аналіз відповідей стосовно хвороб, які виникають у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

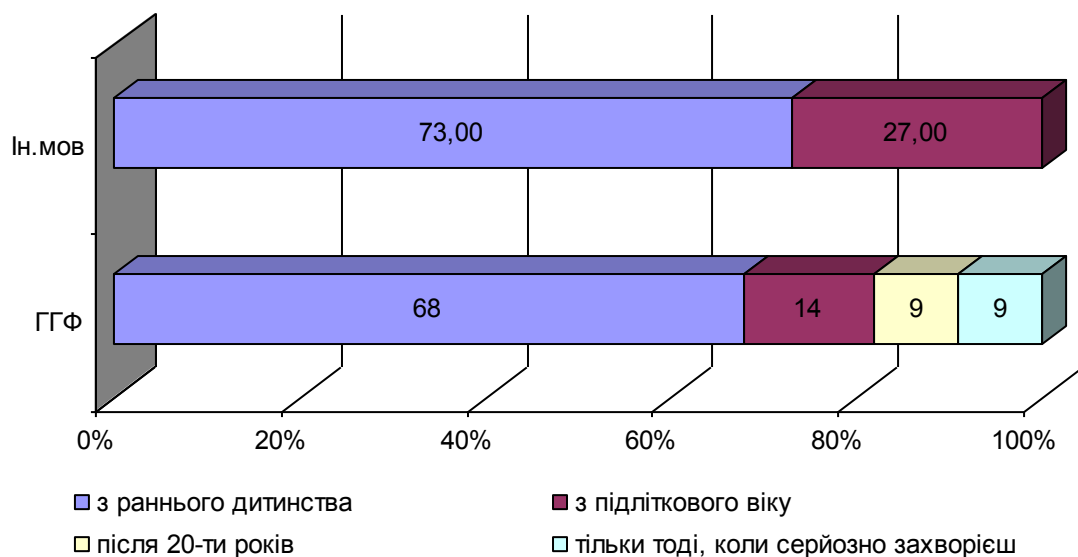

Рис. 4. Порівняльний аналіз відповідей стосовно турботи про власне здоров'я у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

На четверте запитання «Чи збираєтесь Ви дотримуватися здорового способу життя?» ми отримали такі відповіді (рис. 5): студенти факультету

іноземних мов вважають свій спосіб життя здоровим – 63,6 %; у – 13,6 % – почнуть через тиждень–другий; у 9,1 % – почнуть у майбутньому та після закінчення університету та у 4,5 % – почну коли сам зароблятиму гроші. Студенти геолого-географічного факультету вважають свій спосіб життя здоровим у 73,9 % випадків; у 8,7 % – почнуть через тиждень–другий та 4,3 % – коли-небудь у майбутньому та не вважають за необхідне.

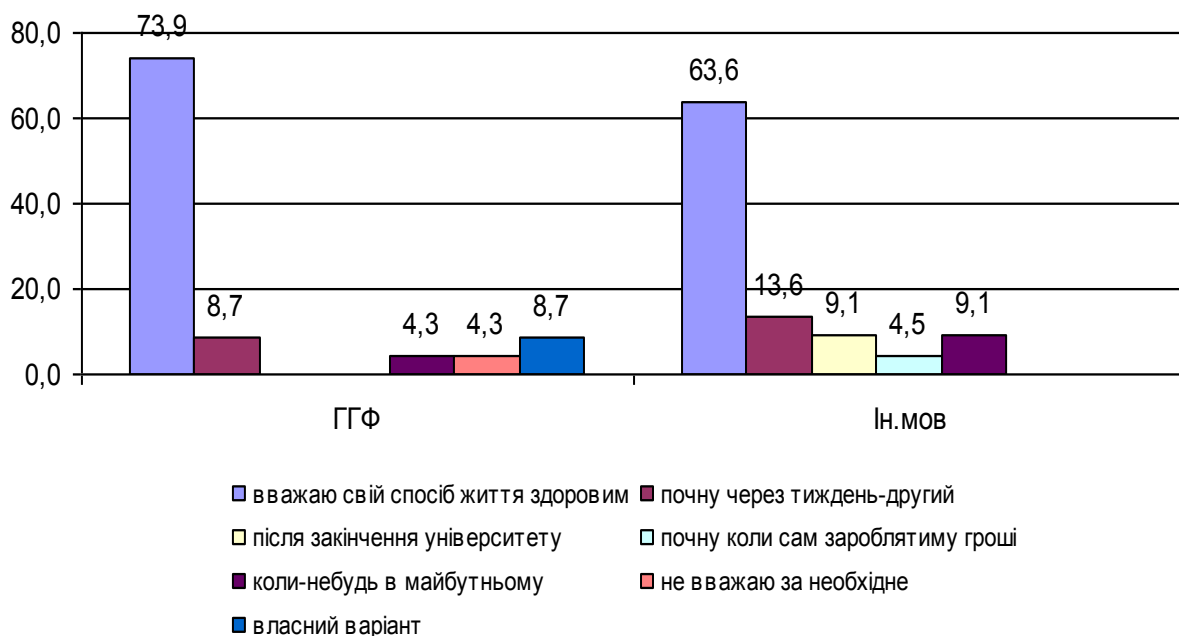

Рис. 5. Порівняльний аналіз відповідей щодо дотримання здорового способу життя у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

На запитання «**Чи займаєтесь Ви зміцненням свого здоров'я? Як?**» ми отримали результати, які представлені на рис. 6. Узагальнюючи результати відповідей, можна говорити, що всі студенти зміцнюють здоров'я. Однак на геолого-географічному факультеті переважно для цього використовують: спорт (42,1 %), фізичну культуру (26,4 %), біг (10,4 %), ранкову гімнастику (5,5 %), правильне харчування та медогляд (по 5,3 %), шкідливі звички (5,3 %). Студенти факультету іноземних мов використовують: фізичні вправи (22,2 %), зарядка (16,7 %), спорт та правильне харчування (11,2 %), по 5,6 % зазначили аеробіку, велосипед, тренажерний зал та ранкову гімнастику. Слід зазначити, що виявлені відмінності між засобами зміцнення здоров'я у студентів різних факультетів є вірогідними за критерієм χ^2 ($p \leq 0,08$).

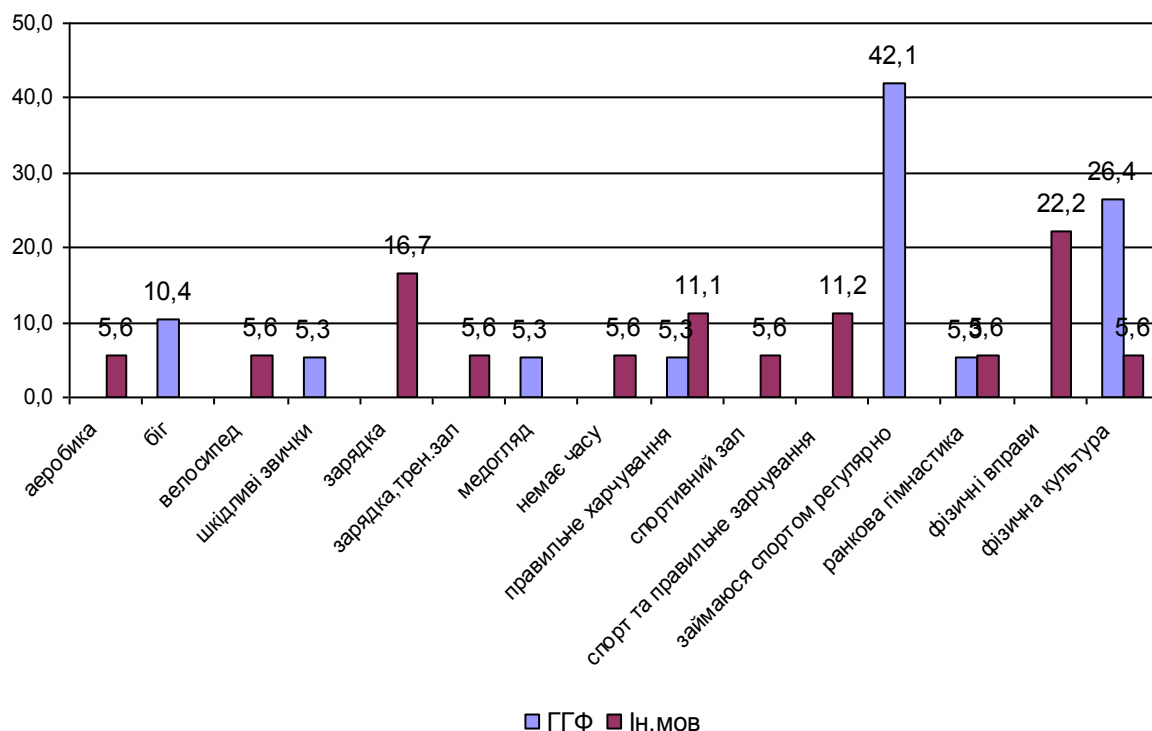

Рис. 6. Порівняльний аналіз відповідей щодо зміцнення свого здоров'я у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

На запитання «**З яких джерел Ви отримуєте інформацію про здоров'я та здоровий спосіб життя?**» ми отримали відповіді, представлені на рис. 7. Інформацію про здоров'я та здоровий спосіб життя студенти факультету іноземних мов отримують з теле-, радіопередач у 59 % випадків, з книг, газет та журналів – у 54,5 % випадків, з бесід з батьками – 45,4 % випадків, від друзів та знайомих – у 22,7 %, по 9 % – з позааудиторних заходів і занять із викладачами. У студентів геолого-географічного факультету інформація надходить переважно від теле-, радіопередач та з книг, газет та журналів (по 47,8 %), 39,1 % – з бесід із батьками, у 34,7 % – від друзів і знайомих та по 26 % – з позааудиторних заходів і занять із викладачами.

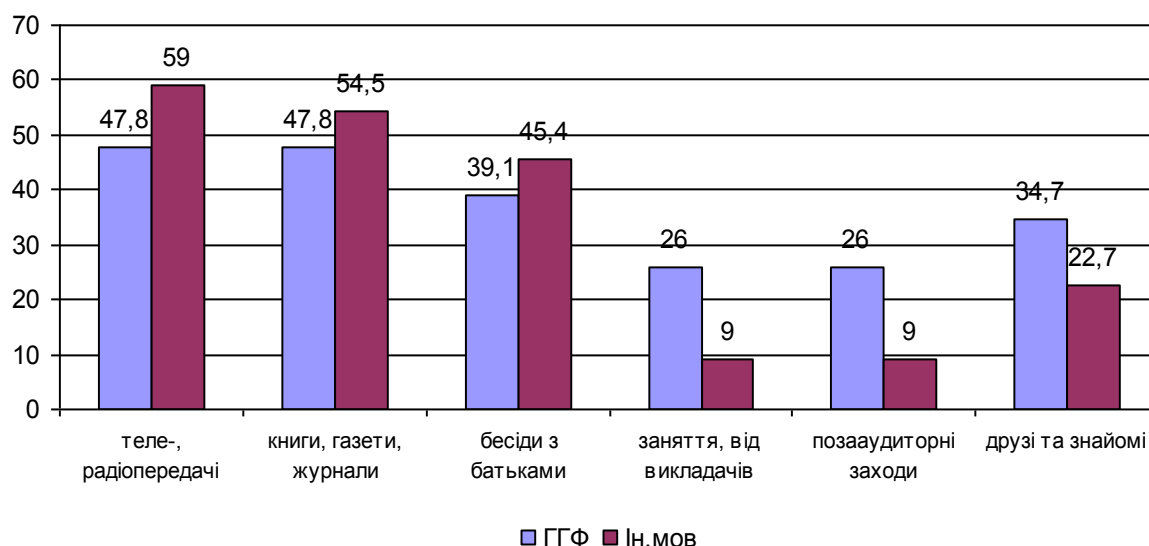

Рис. 7. Порівняльний аналіз відповідей «З яких джерел Ви отримуєте інформацію про здоров'я та здоровий спосіб життя?» у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

На запитання **«Яким чином слід у навчальному закладі розповсюджувати інформацію про здоров'я та здоровий спосіб життя?»** ми отримали наступні результати (рис. 8): у студентів групи факультету іноземних мов інформація розповсюджується у 36,3 % на лекціях з даної проблеми, у 31 % – у позааудиторній діяльності, у 21,7 % – на всіх дисциплінах та у 18,1 % – на спецкурсі. У студентів геолого-географічного факультету інформація поширюється у 39,1 % – у позааудиторній діяльності, у 26 % – на спецкурсі та по 17,3 % випадків на лекціях з даної проблеми і на всіх лекціях. Таким чином, факультет іноземних мов, який включив до переліку вибіркових дисциплін курси «Основи здорового способу життя», «Біоритмологія», «Психофізіологічні основи здоров'я», дав змогу молоді дізнатися більше інформації про здоров'я та здоровий спосіб життя, у порівнянні зі студентами геолого-географічного факультету. На нашу думку, студенти факультету іноземних мов можуть сказати, що вони отримали достатньо знань про здоров'я та здоровий спосіб життя і не потребують більш ретельного вивчення цих питань на відміну від студентів іншого факультету.

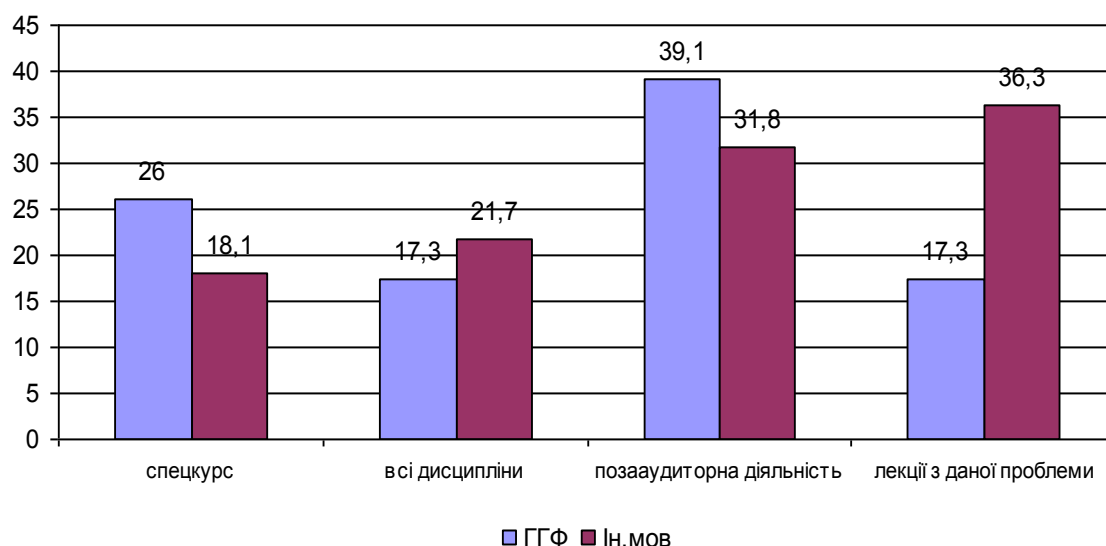

Рис. 8. Порівняльний аналіз відповідей «Яким чином слід у навчальному закладі розповсюджувати інформацію про здоров'я та здоровий спосіб життя?» у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

На запитання «Які теми з питань здоров'я та здорового способу життя у Вас викликають найбільшу зацікавленість?» ми отримали такі відповіді (рис. 9): у групі студентів факультету іноземних мов виявлена зацікавленість у питанні раціонального харчування (у 28,6 %), у питанні фізичної активності та харчування (23,8 %), та по 4,8 % – питанні загартування, здорового способу життя, знаннях про стрес та спорт. У групі студентів геолого-географічного факультету найбільша зацікавленість викликана переважно також питанням харчування (33,3 %), 16,7 % зазначили питання фізичної активності та харчування, по 8,3 % – питання шкідливих звичок, схуднення, раціонального харчування, спорту, зміцнення здоров'я та спини.

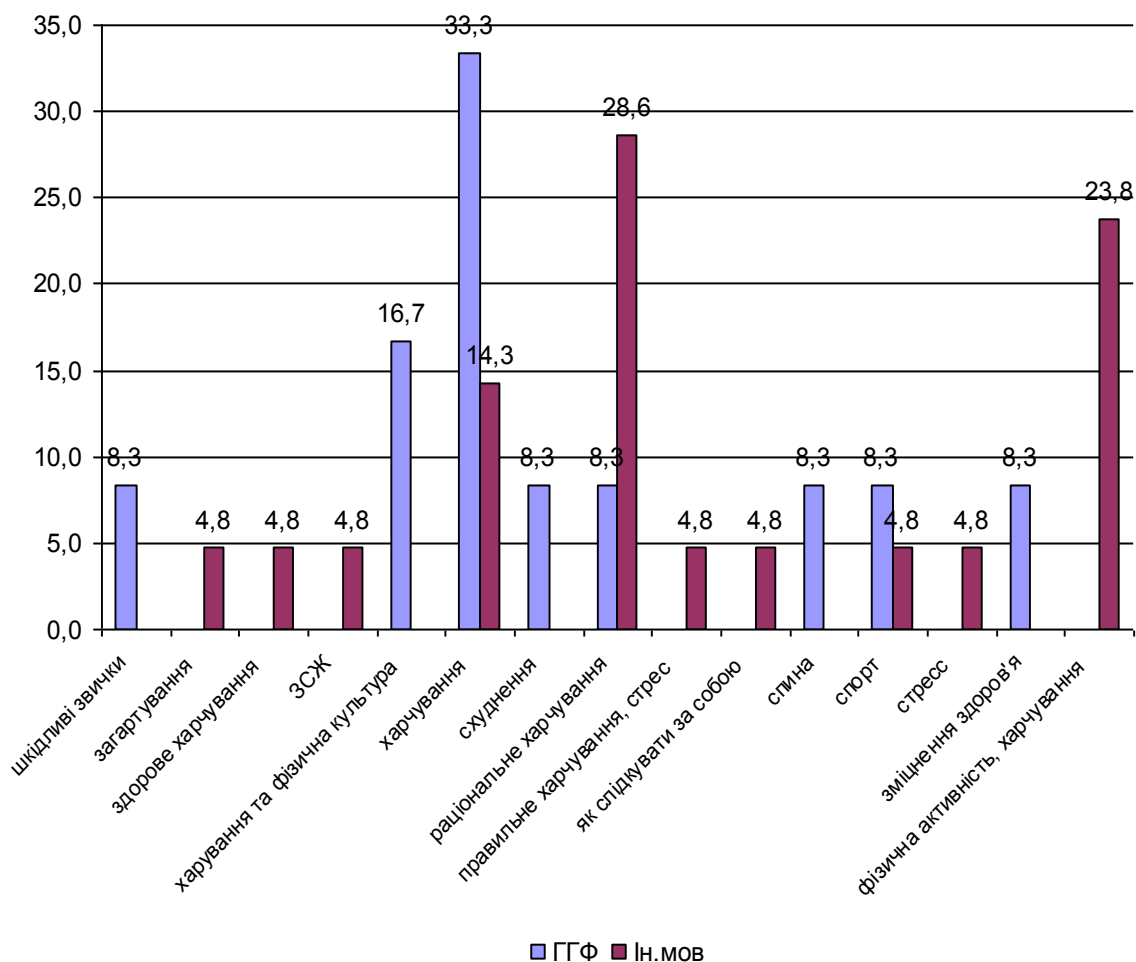

Рис. 9. Порівняльний аналіз відповідей «Які теми з питань здоров'я та здорового способу життя у Вас викликають найбільшу зацікавленість?» у студентів факультету іноземних мов та геолого-географічного факультету, %

Таким чином, близько 60 % студентів оцінюють власний рівень здоров'я як «добрий», питання здоров'я та здорового способу життя залишається пріоритетним, але переважно в соціальних аспектах його побудови.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Так, студенти геолого-географічного факультету становлять так звану групу ризику стосовно обізнаності про здоров'я порівняно зі студентами факультету іноземних мов. Саме ці студенти вказують на хвилювання про стан власного здоров'я і не лише у скаргах щодо проблем сезонних захворювань, а й окремих вказівок на стан опорно-рухового апарату, саме ці студенти не зазначають про пріоритетність місця фізичної культури у формування здоров'я людини та вважають, що турбота про здоров'я повинна лежати на батьках. За результатами проведеної анкети можна зробити висновок, що питання харчування залишається одним із актуальних питань сьогодення в житті сучасної молоді, тому воно підлягає більш ретельному вивченню. Слід зазначити, що студенти факультету іноземних мов, які отримали вже певну підготовку у вивченні питань, пов'язаних зі здоров'ям під час засвоєння

певних навчальних курсів, відзначають пріоритетність питання режиму дня задля підтримання доброї працездатності та здоров'я.

Здоровий спосіб життя молоді передбачає поєднання повноцінної біологічної та соціальної адаптації з можливістю максимального самовираження нації, соціальної групи, окремих людей у конкретних умовах життя, що обумовлює подальший розвиток суспільства. Основним механізмом формування здоров'я є створення соціальних умов для можливості позитивно впливати на проблеми здоров'я. Усвідомлення та дотримання принципів здорового способу життя на сьогодні є одним із реальних факторів становлення особистості в соціумі, спрямоване на сприйняття ідеалу та норм здорового, багатогранного та щасливого життя кожної особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Практикум по психологии здоровья / под ред. Г. С. Никифорова. – СПб. : Питер, 2005. – 351 с.
2. Сущенко Л. П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини / Л. П. Сущенко. – Запоріжжя : ЗДУ, 1999. – 308 с.
3. Яременко О. Формування здорового способу життя / О. Яременко, О. Вакуленко, Л. Жаліло, Н. Комарова та ін. : [навч. посібн. для слухачів курсів підвищення кваліфікації державних службовців]. – К. : Український ін-т соціальних досліджень, 2000. – 242 с.

РЕЗЮМЕ

Тимченко А. Н. Особенности отношения студентов классического университета к вопросам здоровья.

Статья посвящена изучению многоаспектности знаний о здоровье и здоровом способе жизни в системе подготовки специалистов классического университета, становлению приоритетности знаний о здоровье у современной молодежи. В работе впервые выявлены потребности студентов в сохранении и укреплении здоровья и проведена оценка отношения студентов к здоровью. Выявленные особенности отношения студентов к здоровью позволили обосновать причины первичных сдвигов в структуре здоровья студентов. Результаты работы позволили расширить возможности и выявить особенности отношения студентов к здоровью.

Ключевые слова: отношение к здоровью, уровень осведомленности, здоровый образ жизни, здоровье.

SUMMARY

Timchenko A. M. Peculiarities of attitudes of classic university students to the questions of health.

A study of multi-dimensional character of knowledge about health and healthy way of life in the system of preparation of specialists of classic university, establishment of priority of knowledge about health for modern youth is made. The aim of work was a study of attitudes of students to the questions of health and healthy way of life. In the work the first time in native pedagogy the requirements of students in maintenance and strengthening of health are analyzed and estimation of students' attitudes to their own health is conducted. The peculiarities of students' attitudes to the questions of health were determined by means of the questionnaire worked out by the author in relation to the study of necessities of students in maintenance and strengthening of health and questionnaire of attitude toward health after V. P. Voutenko. The got indexes of instrumental and questionnaire researches were processed with the use of

methods of mathematical analysis. The educed features of attitude toward the health of students' reasons of primary changes allowed grinding in the structure of health of students. Job performances allowed extending possibilities and educating the features of attitude toward the health of students. Thus, approximately 60 students estimated their own health level as «good», the question of health and healthy way of life remains priority, but mainly in the social aspects of its construction. Forming of health is an activity that must be executed individually, carrying out it consciously as an act of understanding. Intercommunication between an attitude and the health of students represents the fullest understanding of the concept «healthy way of life». All, that assists implementation of public, domestic functions of a person in optimal for health terms way and represents the activity of a student in direction of forming, maintenance and strengthening of both individual and public health unites in him. Healthy way of life of a young person is envisaged by combination of valuable biological and social adaptation with possibility of maximal self-expression of nation, task force, and separate people in the concrete terms of life that stipulates further development of the society. The basic mechanism of health forming is creation of social terms for possibility to influence positively the problems of health. Realization and observance of principles of healthy way of life nowadays are one of the real factors that stimulate the becoming of personality in the society, sent to perception of ideal and norms of healthy, many-sided and happy life of every person.

Key words: attitude toward health, students, level of awareness, healthy way of life, health.